

Hondenvoeding

Halve waarheden worden hele leugens

Als je het goed wil doen is eenvoudig het moeilijkste wat er is

Hondenvoeding, vaak een omstreden onderwerp! Dat is begrijpelijk, niet alleen omdat het zeer belangrijk is en dagelijks nodig maar ook omdat de commercie er rond zo belangrijk en krachtig geworden is. De laatste 100 jaar is hondenvoeding meer gewijzigd dan in gans de domesticatie daarvoor.

Mede door de opkomst van gemakvoerders voor honden is het een stuk eenvoudiger geworden een hond te houden. Ook voor iemand die er niet zo veel van afweet. Die wordt dan overstelpt met boodschappen uit de reclame wereld waar iedereen beweert dat hun voer het interessantste is en de honden zelf die klagen nooit. Ook niet als het voer dat zij krijgen echt te wensen overlaat maar geloof me, niet elke hond die sterft kreeg slecht eten.

Het is voor elke eigenaar van een hond moeilijk kiezen. Er zijn zeer veel merken, er is zeer veel invloed en er is veel prijsverschil. Wat is het verschil tussen kunstmatig hondenvoer en industrieel hondenvoer en wat is het verschil tussen junkfood, fastfood en gemakvoer en wat juist is natuurvoeding? Aan de hand van een piramide leg ik u dat uit.

Geen voedingsstoffen maar wel levensbelangrijk zijn vocht, zuurstof en vitamines.

Voor zijn welzijn heeft een hond veel meer nodig dan voeding maar om te overleven is ook zuurstof levensnoodzakelijk. Ook vitamines en vocht (en daar bestaan veel misverstanden over). Water is vocht maar niet alle vocht is water. Om dat te begrijpen denk je maar aan Coca cola of bier. Dat is beide vocht waar ongeveer evenveel water in zit maar het verschil tussen beide is duidelijk. Voor een hond is het heel normaal dat hij voor het vocht dat hij tekort komt water drinkt. Dat hij ook water moet drinken om het vocht te compenseren dat in zijn voer zou moeten zitten is veel minder normaal.

Vlees bestaat normaal voor zo'n 70% uit vocht. Dat is niet alleen water! Het bevat voor de hond belangrijke zaken maar om (droog)voer te maken en later te bewaren moet dat vocht verwijderd worden en moet de hond dat vervangen door water. Sommige fabrikanten van droogvoer maakten er zelfs reclame mee. Dat is nu veel minder en dateert nog van toen er commercieel in hoofdzaak droog - en blikvoer was en blik soms tot 80% vocht bevatte en doordat het gesteriliseerd was eerder de functie van water benaderde.

Dat gaat uiteraard niet op voor vleesvocht en bloed. Wanneer dat hetzelfde zou zijn als water dan zou het rode kruis niet zoveel moeite doen om aan vrijwilligers te geraken om bloed te doneren en wanneer iemand moest geopereerd worden zouden ze hem op de waterleiding kunnen aansluiten. Dit is een grap natuurlijk maar sommige fabrikanten van commerciële voeding gaan wel heel ver om hun product in een goed daglicht te stellen. De consument echter met zijn hond heeft recht op degelijke producten en duidelijke informatie!

1. As is eerder een noodzakelijk kwaad.

As is eenvoudig gezegd datgene wat er van de voeding overblijft na verbranding. Het is geen voeding dus en meestal gaat men er van uit dat het as gehalte zo laag mogelijk moet zijn maar dat is relatief. Het moet laag zijn natuurlijk maar zo laag mogelijk? Als dat het criterium moest zijn voor de kwaliteit van hondenvoer zou ether of alcohol veel beter zijn dan vlees.

Immers als men vlees verbrand is er als reststof as en bij ether of alcohol niet. Men moet altijd van natuurlijke en voor de hond geschikte grondstoffen uitgaan en daar hoort bvb een grotere hoeveelheid klei niet bij. Van die klei zou na verbranding trouwens nog praktisch 100% overblijven. Dat is dus absoluut overdreven.

Dat na het verbranden van een eventuele prooi zoals een haas bijvoorbeeld er ook as overblijft is logisch maar een stuk minder dan 5% van het gewicht van de oorspronkelijke prooi natuurlijk. Dat van vlees, beenderen, koolhydraten en mineralen reststoffen zijn is normaal maar het moet een beetje logisch blijven.

2. Vitamines – mineralen – spoorelementen

Vitamines, mineralen en spoorelementen zijn geen voedingsstoffen. Ze zijn voor het leven wel onontbeerlijk. De vertaling van het woord vitamine zegt het zelf al, vita = leven en daar is het woord vitamine van afgeleid. Om van al die zaken meer te weten (bvb welke vitamine voor wat dient, wateroplosbare, vet oplosbare vitamine enz.) is er lectuur genoeg op de markt dus daar wil ik het zeker niet over hebben.

Wel wil ik enkele misverstanden ophelderen. Vooreerst is het zeker juist dat er een verschil is tussen natuurlijke vitamines en synthetische en dat er vitamines gebruikt of misbruikt worden om te bewaren. Er bestaan trouwens wel commerciële voeders zonder bewaarmiddel. Er bestaan echter geen voeders zonder middel om te bewaren ook geen natuurvoeders. Daar is het middel om te bewaren de diepvriezer. Een voeding waar iets aan toegevoegd is om te bewaren kan nooit een natuurvoeding zijn.

Maar waar gaat het om? Ook bij de productie of samenstelling van natuurvoeding gaan vitamines verloren. Vele malen minder dan bij de productie van droog - of blikvoer maar ook die kleine verliezen worden best aangevuld om er voor te zorgen dat onze honden op termijn geen zwakkere constitutie krijgen.

Onze honden die vlees eten, eten vlees van dieren die ook gedomesticeerd zijn en die dus gevoed werden met gewassen die groeien op landbouwgrond die eigenlijk verarmd is (zeker wat betreft mineralen en spoorelementen). Een beetje hulp is dus nodig.

Onze honden eten geen wild meer. Ook wat wij eten in het wildseizoen is vaak geen echt wild meer maar in gevangenschap gekweekt (wild). Dat is niet dramatisch maar het is wel verstandig voor onze honden die kleine verschillen met supplementen aan te vullen. Bij droog - en blikvoer moet het omdat door het productieproces vitamines, mineralen en spoorelementen vernietigd worden. Natuurvoeders die slogans hebben als natuurlijke maaltijden zonder toevoeging van vitamines doen dat niet om hun product beter te maken maar goedkoper. Trouwens ook beter zijn heeft zijn grens, beter dan het beste kan niet! Wat heel dikwijls wel kan is veiliger.

Tot nu toe hebben we het in hoofdzaak over vitamines gehad maar net als bij vitamines die zo natuurlijk mogelijk moeten zijn geldt dat ook voor mineralen en spoorelementen. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat men om bvb zink te hebben, dat een essentieel mineraal is of spoorelement, we geen stukje uit de dakgoot moeten gebruiken. Fosfor bvb zit in vlees. Om dat in balans te hebben met calcium is het veel veiliger vers gemalen beenderen te gebruiken dan bvb beendermeel. Dit omdat een hond beendermeel in zijn totaliteit gaat benutten en er geen standaard (maatstaf) voor honden is. Een gemiddelde hond bestaat niet en omdat hij bij gemalen beenderen alleen de juiste hoeveelheid gebruikt die nodig is en wat eventueel over is omzet in energie wat voor groot, klein, jong en oud veilig en altijd juist is.

Wat betreft spoorelementen, de naam zegt het eigenlijk al, gaat het over zeer kleine hoeveelheden die echter wel belangrijk zijn, sommige zelfs essentieel.

Bij natuurvoeding is voedingsmatrix geen loze slogan maar logica en de werkzame stof van iets is 'gewoon interessant'. Tot nader order zijn honden geen chemische fabriekjes maar levende wezens!

3. Koolhydraten & ruwvezel

Koolhydraten zijn een belangrijke leverancier van energie voor de hond. Als het goed is niet de grootste. Vet levert meer energie en ook eiwit doet dat, maar juist om de energie die honden uit eiwit halen als aandeel niet te groot te laten worden zijn koolhydraten en hun kwaliteit zo belangrijk. Ze regelen de eiwitfractie. Wanneer die te hoog wordt stijgt de zuurtegraad en voedt men de nervositeit.

Vroeger, toen werkhonden ook echt moesten werken en bvb de ganse dag de melkhar voorttrokken was dat minder belangrijk, als er maar energie genoeg was. Na de dagtaak vielen ze toch moe in slaap, geen energie over om nerveus te doen!

Let op als een hond zijn voer niet goed is omdat het voer te base is (de eiwitfractie te laag) en zo'n hond dus te weinig energie krijgt wil dat niet automatisch zeggen dat hij zich niet afreageert of zich nerveus manifesteert. Dat zou te eenvoudig zijn. Een hond is een levend wezen en geen motor waar men veel of weinig gas bij geeft. Er moet echter wel de juiste brandstof in. Om dit voorbeeld af te sluiten en terug bij de koolhydraten te komen kan men veralgemenen door te stellen dat energie uit eiwit voor kortere tijd geldt maar energie uit koolhydraten voor langere tijd geldt maar energie uit vet blijft het belangrijkste.

De echte hond zit vanbinnen en vanbinnen is er niet veel verandert. Wij hebben het hier over onze honden in onze streken. Het is evident dat voor honden in koude streken die echt moeten werken andere normen gelden en daar wordt vet als aandeel nog belangrijker en de kwantiteit aan koolhydraten dus automatisch lager maar (en dat geldt overal en altijd) niet de kwaliteit en dat ligt de laatste jaren nogal gevoelig.

We leven enerzijds snel, gejaagd; er is prestatiedrang. We willen dingen goed doen maar ook zo zuinig mogelijk zonder dat we er schuldgevoelens aan overhouden. We worden overspoeld door reclame en informatie maar we hebben niet altijd de tijd om al wat op ons afkomt goed uit te vloeien. Zo is het misverstand ontstaan dat granen slecht zouden zijn. Nu, dat is ook zo als men er eiwit uit haalt voor de hond dan is het foute boel maar granen zijn voor een hond nog steeds één van de beste bronnen voor koolhydraten.

Koolhydraten zijn voor honden al een complexe materie omdat ze hoofdzakelijk plantaardig zijn en omdat een hond geen enzym heeft om cellulose te verteren. Plantaardige zaken moeten voor de hond dus ontsloten worden (voorverteren of garen zeg

maar). Voor de wilde honden in de natuur doen hun prooidieren dat, meestal door grassen te eten. Liefst grassen die zaad dragen omdat dat een soort van krachtvoer is. Prooidieren eten normaal echt geen komkommers, tomaten, bloemkolen, broccoli enz..

Uiteraard zijn groenten nadat ze gekookt zijn bronnen van koolhydraten die men voor een hond kan gebruiken maar ze zijn zeker niet beter dan ontsloten granen die men trouwens al op 80° kan ontsluiten. Laat staan dat groenten eten natuurlijk is voor een hond en trouwens uit de meeste groenten kan een hond ook geen voedingsstoffen halen als ze rauw zijn. Zelfs niet wanneer men ze zeer fijn pureert. Men moet groenten dus eerst koken.

Een volledige natuurlijke maaltijd maken voor honden kan zonder granen. Het is echter altijd moeilijk dus gevoeliger en het is niet beter. De beste ruwvezel voor de hond (ook wel ruwe celstof genoemd) is zeg maar "het skelet" van de granen. Men kan niet spreken over een parallelle vertering immers ruwvezel kan een hond niet verteren. Dat is ook de bedoeling.

Het beste is wel dat er een soort van balans is. Ruwvezel regelt de snelheid waarmee de voeding het darmkanaal passeert. Dat mag niet te snel gaan anders krijgt men zachte ontlasting. De snelheid zou normaal en natuurlijk moeten zijn.

Uiteraard is ruwvezel niet het enige dat invloed heeft op de stoelgang maar als je, zoals veel gebeurt, saponins toevoegt aan het voer (saponins vindt men o.a. in bietenpulp en soya) dan krijg je altijd een trage passage in de darmen. Een soort "verkramping" waardoor er meer tijd is het vocht uit de verteerde massa te halen wat automatisch de kans op zachte ontlasting verkleint. Het ziet er beter uit maar het wordt niet beter. Het is een beetje als vegen maar het vuil onder de mat vegen! Een symptoom wegnemen lost niets op, het is zelfs gevaarlijk!

Over ruwvezel wordt soms heel ingewikkeld gedaan maar wanneer je het goed doet is het vrij eenvoudig. er is ruwvezel die vocht opneemt en er is ruwvezel die geen vocht opneemt maar wanneer je natuurlijk werkt is dat voor de hond prima geregeld!

4. Vet

Vet is de hoofdleverancier van energie bij de hond maar het moet (in sommige gevallen moet ik zeggen zou moeten) zoveel meer doen. Voor bijna alle lichaamstaken is vet nodig. Ook voor de vacht en voor de hersenen maar het wordt bvb ook gebruikt als smaakstof en daar zien we dikwijls misbruiken.

Er zijn voor de hond in hoofdzaak twee soorten vetten. Zeg maar de voedingsvetten en de essentiële vetzuren. Dat zijn die vetten of vetzuren die een hond niet zelf uit andere vetten kan aanmaken en die dus in het voer aanwezig moeten zijn o.a. voor zijn vacht en zijn

hersenen. Daar moeten ze onder meer zorgen dat een hond zich normaal zou kunnen gedragen, mits een goede opvoeding natuurlijk.

Nu is de wetgeving zo dat men de hoeveelheid vet moet vermelden in % maar niet hoeveel de hond daarvan kan benutten en waarvoor. Voor de smaak wordt er niet zelden verwarmd verzadigd vet over het brokje gespoten anders zou de hond het brokje vaak zelfs niet als voer herkennen. Maar buiten dik worden kan de hond met dat vet niet zoveel. Het is verzadigd! Wanneer een hond het koud heeft kan hij dat vet als een soort van isolatie gebruiken. Het zit opgeslagen in het spierweefsel waar het reserve vet moet opgeslagen worden om aangesproken te worden in noodsituaties. Bijvoorbeeld bij lange spierinspanningen, bij nervositeit, angst, stress. Kortom wanneer er meer energie moet geleverd worden dan het voer op dat ogenblik verstrekt.

In de natuur en bij natuurvoeding is dat prima geregeld. Alleen bij verwarmde vetten durft het wel eens mislopen en dan zien we dat de plantaardige toegevoegde essentiële vetzuren (die gemakkelijker verteren en toegeleverd worden) gebruikt worden voor het verkeerde en zodanig niet meer aanwezig zijn om voor normaal gedrag te zorgen en om voor de vacht kunnen gebruikt te worden.

Dat heeft alles te maken met de verschillende verteringswaarde van de twee soorten vetten. Bij natuurlijke producten in de juiste verhouding (dat kan alleen bij natuurvoeding) krijgt men de juiste vetzuurconcentratie met een evenwichtige vertering en dan gebruikt de hond niet het verkeerde vet voor de verkeerde zaken. Beide soorten vet moeten dus uit vlees komen en niet verwarmd worden.

Let op. Die meervoudige onverzadigde essentiële vetzuren zijn voor de hond altijd nodig geweest maar hebben nu door de commercie een naam gekregen. Het zijn de Omega - 3 vetzuren. De bekendste zijn:

EPA = Eicosapentaëenzuur en

DHA = Docosahexaëenzuur.

Het mooiste van dit verhaal vind ik dat mensen die hondenvoer nodig hebben een zak kopen omdat erop staat met EPA en DHA of Omega - 3 aan toegevoegd. Dat is vergelijkbaar met een auto kopen omdat je er een stuur bij krijgt. Het zit dan wel niet op zijn plaats en ligt los in de koffer maar oké.

Het is zeker juist dat essentiële vetzuren meer voorkomen in planten dan in dieren en dat ze veel goedkoper zijn. Ik weet dat er gevallen zijn waar een beetje hulp welkom is. Maar u moet weten dat wanneer door de keuze van grondstoffen en het productieproces er geen essentiële vetzuren zijn en ze daarom moeten toegevoegd worden dan is dat uit noodzaak die problemen geeft en geen extra!

En als er een verschil is in voer dan heeft dat niet met het ras te maken maar met de omstandigheden. Zoals ik al zei hebben honden (bvb sledehonden) die echt moeten werken in koude streken meer behoefte aan bruikbaar vet dan onze honden. Het gaat over de energiebalans maar hier bij ons, bij onze honden, is er geen verschil. Tenzij het over minimum behoeftes gaat maar dat heeft meer met geld en commerciële belangen te maken dan met de kwaliteit van de voeding.

Daarbij aansluitend moet ik ook nog vermelden dat het vet dat we uiteindelijk op de hond vinden niet noodzakelijk ook van vet in de voeding afkomstig hoeft te zijn. Van zowat alles wat teveel is aan koolhydraten en eiwit maakt de hond uiteindelijk vet en vooral bij eiwit van mindere kwaliteit neemt dat soms grote proporties aan.

Ook bij eiwit moet volgens de wet het totaal aan eiwit opgegeven worden, niet de biologische waarde voor de hond. het totale eiwitgehalte in voeding kan bvb 25% zijn terwijl de hond daar maar 10% kan van benutten. In dat soort gevallen maakt de hond van een gedeelte van de reststof vet. Spijtig genoeg slecht vet dat eerder ballast is dan hulp.

5. Eiwit

Eiwit zou voor honden een eenvoudig verhaal moeten zijn. Honden zijn vleeseters dus het lijkt logisch maar vlees is duur en dan wordt een eenvoudig verhaal plots ingewikkeld. Honden hebben niet zomaar voeding nodig maar specifieke voedingsstoffen, één daarvan is eiwit en deze vaststelling wordt net als vele andere zaken nogal eens misbruikt, wat bij de taak van het leveren van bouwstenen een nog groter nadeel is dan bij het leveren van energie.

In droogvoer zit nooit vlees maar in het beste geval is het eindproduct vleesmeel. Andere producenten spreken van dierlijk eiwit (wat ook niet automatisch vlees is) nog andere gebruiken plantaardig eiwit en omdat ze met vele zijn, die mekaar met slogans bestoken, wordt de aandacht afgeleid van het feit dat eiwit voor honden uit vlees en organen zou moeten komen. Nog erger is de hetze die hierdoor ontstaan is dat granen slecht zouden zijn en dat wordt door de hype die er nu rond gluten is nog versterkt. Natuurlijk zijn granen als eiwitbron minderwaardig. Het gekke is dat meestal soya gebruikt wordt om eiwit uit te betrekken wat uiteraard niet goed is maar waar gluten geen probleem vormen.

Veralgemeenen is gevaarlijk. Ik geef een voorbeeld. Benzine is zeer slecht om vuur mee te blussen maar niet voor een benzine motor. Men kan dus niet zeggen dat benzine slecht is men zou moeten zeggen waarvoor!

Wat er met granen gebeurt is dat niet alle voor de hond noodzakelijke bestanddelen in plantaardig eiwit aanwezig zijn en dat de bereidingswijze om dat eiwit (dat al incompleet is) voor de hond beschikbaar te maken zorgt ervoor dat nog andere eveneens essentiële onderdelen "aminozuren" genaamd beschadigd geraken. Die worden dan synthetisch

toegevoegd waardoor theoretisch het eiwit voor de hond terug compleet is. Maar de praktijk is anders en zelfs als de hoeveelheden juist zijn creëert men een onbalans in de vertering waardoor men honden krijgt die te dik zijn en toch ondervoedt.

Dat lijkt een contradictie maar komt spijtig genoeg veel voor. Vervangproducten van vlees voor een hond zorgen er dus voor, of het voer nu duur is of goedkoop, dat de hond in armoede eet en zelfs te dik kan worden zonder echt teveel te eten. Recentelijk onderzoek heeft aangetoond dat het niet alleen gaat over voedingsstoffen maar ook dat de voedingsmatrix niet zomaar kan verstoord worden en daarna synthetisch aangevuld.

In de natuur en bij natuurvoeding, waar het voor honden over echt vlees gaat, zijn alle aminozuren aanwezig. De verschillende bouwstenen van eiwit dus, in de juiste verhouding en hoeveelheid. Bij de technische voeders waar verwarmen voor problemen zorgt regelt men het zo dat de essentiële aminozuren overleven of toegevoegd worden maar voor de overige aminozuren die wel belangrijk zijn maar niet essentieel, omdat de hond ze uit andere aminozuren kan maken, heeft men om de kosten te drukken minder aandacht. In deze kant en klare voedingscultuur met zijn snel – snel voedingsgewoontes en zijn prijzenconcurrentie moeten we dus opletten dat we niet te ver afdwalen van de natuur.

Besluit

- ✚ **Junkfood** is nooit goed genoeg omdat men gebruik maakt van voor de hond niet geschikte grondstoffen omdat die goedkoop zijn, wat niet automatisch wil zeggen dat het ook voor de consument goedkoop is. Men vindt ze in de vriezer, in blik of kuipjes maar meestal in droogvoer. Droogvoer wil zeggen, elke vorm van droogvoer. Wat mooipratens en verkopers ook mogen beweren. Wat dit betreft is er geen verschil tussen geëxpandeerd, geëxtrudeerd of koud geperst. Dat is net als premium een commerciële slogan die geen enkel verband heeft met de uiteindelijke geschiktheid voor een hond. Diepzinnig heeft het geen enkele waarde.
- ✚ **Fastfood** is zelden goed maar nooit goed genoeg omdat er veelvoudig gebruik wordt gemaakt van hulpstoffen en warmte technieken die zelfs voor de hond geschikte grondstoffen beschadigen. Men vindt ze in alle prijzen. Meestal is het droogvoer.
- ✚ **Gemaksvoer**. Hier kan men voor kwaliteit gaan maar dat is niet automatisch zo. Ook junk – en fastfood zijn gemaksvoeren. Men vindt ze in alle prijzen, in de diepvries, blik of kuipjes en in droogvoer.
- ✚ **Natuurvoeding**. Hier gebruikt men vers vlees en vet. Soms zelfs verse groenten wat een nadeel is. Geen hulpstoffen en enkel voor de hond geschikte grondstoffen. Natuurlijk moet ook de verhouding juist zijn. Het kan nooit goedkoop zijn wat niet wil zeggen dat duur goed is en het wordt diepgevroren bewaart. Het kan gemaksvoer zijn als het per portie te ontdooien is.

